

Kvinnefronten i Oslo ville ha musikk på årsmøtet i 1974

I 1975 dro Amtmandens Døtre på turné. Vi holdt 37 konserter, 27 av dem var arrangert av lokale Kvinnefrontgrupper.

Kjersti Martinsen (født 1948)., Foto: Ukjent

Fortalt til Unni Rustad, 2023.

Da Kvinnefronten i Oslo skulle ha årsmøte den 31. mars 1974, tok styret kontakt med meg som satt i Landsstyret i fronten. Dessuten snakka de med tre jenter på musikklinja på Nissen, og spurte om ikke vi kunne komme sammen og lage litt musikk til årsmøtet.

Vi sa ja. Hege Rimestad (fele, gitar), Ruth Eckhoff (piano, perkusjon), Nina Badendyck (piano, gitar, trompet) og jeg traff hverandre for første gang, og Bente Gieving ble også med. Bente og jeg kom fra viseklubbmiljøet, Bente spilte mandolin, jeg ukulele og gitar.

Vi kalte oss Kvinnetetten, og det ble starten på [Amtmandens Døtre](#).

Vi fant hverandre med en gang, og opptådte på årsmøtet i Dovrehallen etter å ha øvd et par ganger. Der ble vi tatt i mot med stor entusiasme!

Vi spilte blant annet «Rett til arbeid», som vi hadde oversatt fra svensk: «I dag går vi i første rekke og kjemper for vår rett, kravet er arbeidsplasser til oss, og daghjem til våre barn».

Jeg tror også vi sang «Ellen sa nei». En sann historie om en svensk servitør som nektet å gå i de nye servitøruniformene, rutete shorts med et lite forkle foran og bak, når hun serverte på kafeen. Ellen foreslo at hovmesteren kunne bruke shorts:

«Ja, vill ni öka er profit, förekläde fram o förekläde bak, låt männen locka kvinnor dit, håriga ben gör soppans smak».

På årsmøtet ble vi invitert til å spille på en kvinnefestival i København. Vi fikk med oss bassist Tina Austad og fløytist Mette Grindstad, og Amtmandens Døtre spilte for flere tusen glade publikummere i København.

Kvinnefronten fantes over alt den gangen, på små og store steder over hele landet. Jenter og kvinner strømmet til Kvinnefronten, ikke nødvendigvis jenter som var politiske aktivister, men som var interessert i å gjøre kvinners stilling i samfunnet bedre. Vi hadde kvinnefront-grupper på flere arbeidsplasser også. Jeg var med ei gruppe for kvinner som jobba i jern og metall-industrien i Oslo. Der diskuterte vi saker som angikk oss, likelønn, behovet for daghjem som var innretta etter våre behov, abort, vold i ekteskapet og andre overgrep. En av oss levde med en voldelig mann, og ble godt tatt vare på i gruppa.

Dette var ei tid hvor de forskjellige linjene i kvinnebevegelsen var i ferd med å manifestere seg, men splittelsene var i stor grad et storbyfenomen. Kvinnefronten var den store, landsomfattende organisasjonen. Vi var utadretta, opptatt av økonomisk uavhengighet for kvinner, og av verden og hvordan vi skulle forandre den.

De fleste i Amtmandens Døtre var medlemmer av Kvinnefronten.

Det første året var jeg medlem av AKP (m-l), som den eneste i gruppa. Noen av de andre sympatiserte med SV, men på tross av politiske uenigheter, hadde vi veldig fin personlig kjemi, og gode diskusjoner, alle var lyttende. Vi hadde søstersolidaritet, ville bære hverandre og se hverandre, pushe hverandre, og ta vare på hverandre. Det var et sterkt lim.

Veldig få kvinner stod på en scene og spilte, men i kjølvannet av EEC/EF-motstanden var det en folkelig bølge – folk spilte sjøl og sang med den stemmen de hadde og inviterte publikum med i allsang.

I Bergen gikk noen jenter sammen og danna Kjerringrokk. Og klassiske orkestre begynte å la musikere prøvespille bak et forheng for å hindre trynefaktor og at kvinner ble bedømt annerledes enn menn, det fortalte Hege, husker jeg. Det ble flere kvinner i orkestrene på den måten.

I Kvinnefrontsangen pleide Mette Grindstad å resitere et av versene på nordnorsk: «*unge jente i nord som er glad i din venn....*», og hun var så sjenert at hun stod bak ei dør og øvde på det.

Vinteren 1974/75 ble vi spurt av plateselskapet Mai om vi ville lage plate.

De hadde fem millioner i omsetning, det var svære greier, og vi sa så klart ja. Vi spilte inn låtene våre, låter vi hadde laga sjøl, låter vi hadde gjendikta, og låter vi hadde plukka opp herifra og derifra.

Amtmandens Døtre med bandbilen (Opel Blitz). Klar for turné i 1975. Fra venstre: Janecke Moe (lyd og sjåfør), Ruth Eckhoff, Marianne Wold, Kjersti Martinsen, Mette Grindstad (Flyen), Hege Rimestad, Bente Geving

Da plata kom i juni 1975, dro vi på turné med ny bassist, Marianne Vold, som var 15 år! Fra 8. september og de neste tre månedene, dro vi land og strand rundt og spilte. Vi starta i Tromsø, jeg har fremdeles turnélista. Vi holdt 37 konserter, 27 av dem var arrangert av lokale Kvinnefrontgrupper, resten av konsertene spilte vi på lærerhøyskoler, folkehøyskoler og ungdomsklubber. Vi hadde sendt ut spørsmål til alle grupper om de ville ha konsert, vist dem hvordan de kunne søke Rikskonsertene om støtte, og det var fulle hus nesten over alt. I Tromsø, etter to utsolgte konserter, spilte vi ekstrakonsert på Prelaten. I Kristiansand ble det leid inn buss for folk som kom fra de nærmeste sørlandsbyene. Stor syngende entusiasme i køene før konserten.

Det kom jenter som ikke var organisert, det kom selvfølgelig mange kvinnefronter, men også de som tilhørte andre deler av kvinnebevegelsen. Vi så at sjøl om det var forskjellige organisasjoner rundt om i landet var det ikke såne skiller som i Oslo. Det kom også mange unge menn på konsertene.

Vi spilte på arbeidsplasser også, i lunsjpausa på Elektrisk Bureau i Arendal, husker jeg. I Hammerfest spilte vi for kvinnene som jobba på Findus fiskefiletfabrikk og vi dro til damene på [Våler Skurlag](#), som var oppsagt fordi de var kvinner, og spilte for dem.

Vi hadde en oppfordring til de som arrangerte. De skulle stille med noe egen kvinnekultur. Vi ville at dette skulle ta av, at andre jenter også skulle tørre å ta med seg gitaren sin på scenen. Det jeg husker aller best av lokale innslag, var Verdalsveitjan, tre-fire helt unge jenter som spilte folkemusikk og varma opp for oss i Trondheim. Hele salen dansa.

Vi ga oss våren 1976.

Da var alle blitt med i Kvinnefronten, men vi hadde gått i litt forskjellig retning musikalsk. Det resulterte i forskjellige grupper, Yazzmin, Hekseskudd, og Hege og Bente og jeg lagde Reis kjerringa sammen med tre andre musikanter, og spilte over alt. Hege spilte også med Veslefrikk.

Kvinnekulturfestivalen 1979

Reis Kjerringa spilte på kvinnekulturfestivalen i Stockholm i 1978. Der traff jeg skuespiller Ann-Magritt Børresen fra Norge, og vi ble enige om at det var på tide å lage en festival hjemme. Vi prata med mye folk, og inviterte til et stort møte på Kvinnehuset. Vi ville ha med hele kvinnebevegelsen, for inntrykket vårt fra turnéen var at til tross for forskjellige prioriteringer og uttrykk, var det én kvinnebevegelse i Norge.

Jeg ble veldig overraska over at ikke alle var like innstilt på å samarbeide, og hadde problemer med å forstå innsigelsene.

De som tilhørte Kvinnehuset var innstilt på å ha flat struktur, mens vår erfaring var at det var lurt å ha ledelse. De sto for arrangementer med bare kvinner som publikum, men på tross av uenighetene ble Kvinnekulturfestivalen i 1979 en utrolig flott festival! Det tror jeg alle synes!

Vi fikk en god del økonomisk støtte til Kvinnekulturfestivalen, av kommunen og forskjellige organisasjoner. De fleste arrangementene gikk med overskudd, særlig avslutningskonserten på Kalvøya. Vi brukte en del av penga til å dekke underskudd fra andre arrangementer og fellesutgifter, men det var fremdeles penger igjen. Det ble bestemt at overskuddet fra Kalvøya-konserten skulle brukes til videre kvinnekulturarbeid og musikk, og de ble brukt til å starte opp AKKS – Aktivt Kvinnekultursenter.

Kvinner lagde konserter, utstillinger, film, diskusjonskvelder, fester og alle sjangre av kunst og kultur under festivalen, og det ble også arrangert kurs for jenter i rockeinstrumenter, gitar, bass, trommer. Det var Hege Rimestad som dro de kursene i gang sammen med blant annet Eva Vigerust. De fortsatte etter festivalen, og etter hvert ble kursene videreført i AKKS.

AKKS, som i dag står for **Aktiv – Kompetent – Kreativ – Samlende**, er nå blitt en landsomfattende organisasjon med over 2000 medlemmer. Over 100 band er tilknyttet AKKS, og formålsparagrafen er blant annet "å rekruttere, motivere og synliggjøre kvinner i alle ledd av musikklivet".

Det var ei fantastisk tid. Det var sånn entusiasme, en sterk fellesskapsfølelse og tro på at vi skulle klare å lage en bedre verden. Vietnamkrigen var over, vi hadde en stor progressiv bevegelse med mye felles musikk. I dag får jeg ofte høre at Amtmandens Døtre var lydsporet til kvinnebevegelsen på 1970-tallet. Det er veldig fint å tenke på!

Se også

- [Musikkopprøret: Kvinnebevegelsens betydning for norsk pop og rock](#)
- [«Reis kjerringa» og spill sjøl! Fra Kvinnens årbok 1976](#)

KVINNEFRONTERE FORTELLER

Last ned | Del

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.